

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 สมมติฐานการศึกษา	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	6
2.2 แนวคิดผลกระทบจากการท่องเที่ยว	7
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	9
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งทรัพยากรวัฒนธรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว	11
2.5 แนวคิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	13
2.6 แนวคิดการมีส่วนร่วมกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม	15
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
2.8 กรอบแนวความคิด	21
บทที่ 3 ระเบียบวิธีศึกษา	22
3.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	22
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
3.3 เครื่องมือและวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล	24
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	25

บทที่ 4	บริบทพื้นที่ศึกษา	27
4.1	ข้อมูลสภาพทั่วไป	27
4.1.1	ลักษณะที่ตั้ง	27
4.1.2	อาณาเขตติดต่อ	27
4.2	การคมนาคม	29
4.3	ประวัติความเป็นมา	29
4.4	โบราณสถานที่สำคัญ	31
4.4.1	วัดกานโถม (ช้างค้ำ)	31
4.4.2	วัดปู่เปี้ย	32
4.4.3	วัดอীগัง (อีค้าง)	33
4.4.4	วัดธาตุน้อย (วัดน้อย)	34
4.4.5	วัดหนานช้าง	35
4.4.6	วัดกุ่มกาม (ร้าง)	36
4.4.7	วัดกู่ฮ้ายหลาน	37
4.4.8	วัดกู่ป่าด้อม	38
4.4.9	วัดกู่ฮ้ายสี่	39
4.4.10	วัดกู่ริคไม้	40
4.5	กิจกรรมการท่องเที่ยว	41
4.5.1	รถรางนำเที่ยว	41
4.5.2	รถม้านำเที่ยว	41
4.5.3	บ้านโบราณ	42
4.5.4	กาดมั่ว	44
4.6	จำนวนประชากรและนักท่องเที่ยว	45
4.7	สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม	46
4.7.1	ปริมาณขยะมูลฝอย	47
4.7.2	การจัดการขยะมูลฝอย	48
4.8	นโยบายและแนวทางการจัดการการท่องเที่ยว	48
4.9	นโยบายและแนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	49
4.9.1	การจัดการขยะมูลฝอย	49

4.9.2	การใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกันระหว่างชุมชนและแหล่งโบราณสถาน	49
4.9.3	การฟื้นฟูและปรับปรุงลำน้ำสาธารณะ	50
4.9.4	การจัดการจราจรเพื่อการท่องเที่ยว	51
4.10	กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและอนุรักษ์บริเวณเมืองเก่าเวียงกุมกาม	52
4.10.1	กฎกระทรวงผังเมืองรวมเชียงใหม่	52
4.10.2	พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504	53
4.10.3	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535	54
บทที่ 5	ผลการศึกษา	55
ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไป	55
ตอนที่ 2	ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว	57
ตอนที่ 3	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยว	64
ตอนที่ 4	ผลการทดสอบสมมติฐาน	69
ตอนที่ 5	ข้อเสนอแนะ	94
บทที่ 6	สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	95
6.1	สรุป	96
6.2	อภิปรายผล	99
6.3	ข้อเสนอแนะ	102
6.4	ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	104
บรรณานุกรม		105
ภาคผนวก		108
ภาคผนวก ก	แบบสอบถาม	109
ภาคผนวก ข	แบบสังเกตและบันทึกข้อมูล	115
ภาคผนวก ค	แบบสัมภาษณ์	119
ประวัติผู้เขียน		

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 การคาดการณ์จำนวนประชากรและจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่เวียงกุมกาม พ.ศ. 2545 – 2552	46
4.2 การคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่เวียงกุมกาม ในอีก 8 ปี	47
5.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป	56
5.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านขยะ	57
5.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านมลภาวะทางเสียง	58
5.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านมลภาวะทางสายตา	59
5.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านจราจร	60
5.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านรายได้	61
5.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านอาชีพ	62
5.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยรวม	63
5.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุ	64
5.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมวางแผน/ตัดสินใจ ในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ	65
5.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมลงทุน/ปฏิบัติกิจกรรม หรือโครงการ	66
5.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล	67
5.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วม โดยรวม	68
5.14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ ของกลุ่มตัวอย่าง	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการจัดการด้าน สิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง	71
5.16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามอายุของกลุ่มตัวอย่าง	72
5.17 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน	72
5.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการจัดการด้าน สิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	73
5.19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	74
5.20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการจัดการด้าน สิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ของกลุ่มตัวอย่าง	75
5.21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง	76
5.22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการจัดการด้าน สิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามแหล่งข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่าง ได้รับรู้ข่าวสาร	77
5.23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามแหล่งข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างได้รับรู้ข่าวสาร	78
5.24 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับข่าวสารจากแหล่งข้อมูล แตกต่างกัน	79
5.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามการมีบทบาท ในชุมชนที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.36 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามการได้รับผลกระทบด้านรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง	91
5.37 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบด้านรายได้แตกต่างกัน	91
5.38 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามการได้รับผลกระทบด้านอาชีพที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง	92
5.39 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามการได้รับผลกระทบด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	93
5.40 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบด้านอาชีพแตกต่างกัน	93

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า	
4.1	แผนผังแสดงที่ตั้งเวียงกุมกาม อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	28
4.2	วิหารวัดกานโถม (ช้างค้ำ)	31
4.3	เจดีย์วัดกานโถม (ช้างค้ำ)	31
4.4	หอพญามังราย	31
4.5	ด้านหน้าวัดปู่เปี้ย	32
4.6	ด้านข้างวัดปู่เปี้ย	32
4.7	วัดอีค้าง (อีค้าง)	33
4.8	เจดีย์วัดอีค้าง (อีค้าง)	33
4.9	วัดธาตุน้อย (วัดน้อย)	34
4.10	วัดหนานช้าง	35
4.11	วัดกุมกาม (ร้าง)	36
4.12	เจดีย์วัดกุมกาม (ร้าง)	36
4.13	วัดกู่ฮ้ายหลาน	37
4.14	วัดกู่ป่าค้อม	38
4.15	วัดกู่ฮ้ายสี	39
4.16	รถรางนำเที่ยว	41
4.17	รถม้านำเที่ยว	41
4.18	ภายในบ้านโบราณ	42
4.19	ครกตำข้าวโบราณ	42
4.20	ซุ้มแสดงการสาธิตตัดตุง ตัดจ้อ	42
4.21	ด้านหน้าซุ้มจัดแสดงนิทรรศการ	43
4.22	ซุ้มจัดแสดงนิทรรศการเครื่องดนตรีล้านนา	43
4.23	กาดมั่ว	44
4.24	ซุ้มขายสินค้าพื้นเมือง	44